

Sygn. akt II AKa 94/12

POSTANOWIENIE

Dnia 18 kwietnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący SSA Andrzej Krawiec

Sędziowie SA Witold Franckiewicz

SA Stanisław Rączkowski/ spr./

Protokolant : Iwona Łaptus

przy udziale oskarżyciela posiłkowego Kościoła (...) w RP

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko **P. S.**

oskarżonemu o przestępstwo z art. z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294§1k.k.

apelacji wniesionej przez pełnomocnika Kościoła (...) w RP

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 29 grudnia 2011 r. o sygn. akt III 307/10

postanawia

I na podstawie art. 430§1k.p.k. pozostawić bez rozpoznania apelację pełnomocnika Kościoła (...) w RP,

II na podstawie art. 637§1k.p.k. kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciążyć oskarżyciela posiłkowego.

UZASADNIENIE

Pełnomocnik - Kościoła (...) w Rzeczypospolitej Polskiej - 14 września 2010 r. skierował do Sądu Okręgowego we Wrocławiu subsydiarny akt oskarżenia przeciwko W. S. oraz P. S. oskarżając ich o to, że działając wspólnie i w porozumieniu przywłaszczyli sobie w okresie od 19 października 2001 r. do 18 sierpnia 2004 r. we W. pieniądze w kwocie 4 200 000 zł na szkodę Parafii (...) (...) Kościoła (...) w RP we W. poprzez dysponowanie rachunkiem bankowym należącym do Parafii i dokonywanie na tej podstawie wypłat gotówkowych z tego rachunku,

tj. o czyn z art. 284§2 k.k. w zw. z art. 294§1k.k.

Postanowieniem z dnia 16 marca 2011 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu sprawę W. S. wyłączył do odrębnego postępowania, zarejestrował tę sprawę pod sygn. III K 95/11 i zawiesił postępowanie w tej sprawie z uwagi na stan zdrowia W. S./ k. 54/.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 29 grudnia 2011 r. – sygn. akt III K 307/10 – uniewinnił oskarżonego P. S. od popełnienia zarzucanego mu czynu, a kosztami postępowania obciążył oskarżyciela.

Powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego P. S. zaskarżył oskarżyciel prywatny – Kościół (...) w Rzeczypospolitej Polskiej. Zarzucił obrazę przepisów postępowania, a to art. 7 k.p.k. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, co miało bezpośredni wpływ na treść wyroku. Podnosząc ten zarzut oskarżyciel prywatny

wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy P. S. do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu.

Sąd Apelacyjny zważył:

Zgodnie z art. 55§1 k.p.k. w razie powtórnego wydania przez prokuratora postanowienia o odmowie wszczęcia lub umorzenia postępowania w wypadku, o którym mowa w art.330§2, pokrzywdzony może w terminie miesiąca od doręczenia mu zawiadomienia o postanowieniu wnieść akt oskarżenia do sądu.

Treść przepisu art. 55§1k.p.k. jednoznacznie wskazuje, że prawo wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia przysługuje pokrzywdzonemu. W rozumieniu przepisów kodeksu postępowania karnego pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo/ art. 49§1k.p.k./. O pokrzywdzeniu decyduje bezpośrednio naruszonego lub zagrożonego przestępstwem dobra. W postanowieniu z dnia 25 marca 2010 r. – IV KK 316/09 - LEX, Sąd Najwyższy wskazał, że kryterium bezpośredniości naruszenia lub zagrożenia dobra prawnego danej osoby oznacza, że w relacji między czynem o konkretnych znamionach przestępstwa a naruszeniem lub zagrożeniem dobra tej osoby nie ma ogniw pośrednich, z czego wynika, że do kręgu pokrzywdzonych można zaliczyć tylko ten podmiot, którego dobro prawne zostało działaniem przestępnym naruszone wprost. Przepisy kodeksu postępowania karnego przyznają legitymację pokrzywdzonego także organom kontroli państwowej w sytuacji przewidzianej w art. 49§6 tego kodeksu. W myśl tego przepisu „W sprawach o przestępstwa, którymi wyrządzono szkodę w mieniu instytucji państwowej, samorządowej lub społecznej, jeżeli nie działa organ pokrzywdzonej instytucji, prawa pokrzywdzonego mogą wykonywać organy kontroli państwowej, które w zakresie swojego działania ujawniły przestępstwo lub wystąpiły o wszczęcie postępowania”.

W uchwale z dnia 15 września 1999 r. – I KZP 26/99 – OSNKW 1999/11-12/69, Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że krąg pokrzywdzonych w rozumieniu art. 49§1k.p.k. ograniczony jest zespołem znamion czynu będącego przedmiotem postępowania oraz czynów współukaranych.

P. S. został oskarżony o przywłaszczenie pieniędzy na szkodę Parafii (...) Św. M. M. w. W. Kościoła (...) w RP, to jest o czyn z art. 284§2k.k. Przedmiotem ochrony tego przepisu jest mienie, w konkretnym przypadku mienie wskazanej wyżej parafii. Zasadnym jest pytanie czy w znaczeniu prawnym mienie wskazanej parafii jest jednocześnie mieniem całego Kościoła (...) w RP, bowiem subsydiarny akt oskarżenia wniósł pełnomocnik – adwokat, ustanowiony przez Przewodniczącą Rady (...), Zwierzchnika Kościoła (...) w RP. Zachodzi potrzeba rozważenia czy pokrzywdzonym jest wyłącznie Parafia (...) Św. M. M. Kościoła (...), czy także Kościół (...), a w związku z tym czy Przewodniczący Rady (...), Zwierzchnik tego kościoła ma uprawnienia pokrzywdzonego w przedmiotowym postępowaniu. Stąd też niezbędnym jest sięgnięcie do przepisów stanowiących Prawo Wewnętrzne Kościoła (...) w Rzeczypospolitej Polskiej/ k.213-261/.

Wskazane prawo w §116 ust. 1pkt 1 wymienia kościelne osoby prawne. Są nimi : kościół jako całość, diecezje, parafie, seminaria duchowne, zakony. Kościelne osoby prawne mają prawo posiadania, nabywania, zbywania, zamiany, otrzymania w darze własności i darowania swego majątku ruchomego i nieruchomego, stanowiącego jego własność. Omawiane przepisy rozróżniają majątek kościoła jako całości i majątek kościelnej osoby prawnej. Za taką interpretacją przemawia treść przepisu §116ust. 11. Zgodnie z tym przepisem „ W razie zniesienia kościelnej osoby prawnej, jej majątek przechodzi na własność Kościoła jako całości”. Powyższe rozumowanie uzasadnia również treść §116ust. 7. „ Majątkiem Kościoła rozporządza Rada (...), a z jej upoważnienia administruje nim biskup ordynariusz, majątkiem zaś diecezji lub parafii – biskup ordynariusz i proboszcz parafii”.

Dla poparcia powyższej oceny zasadnym jest również odwołanie się do ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła (...) w Rzeczypospolitej Polskiej -Dz. U. Nr 97, poz. 482-/ k. 49 akt 2 Ds. 217/10/. W art. 4 wskazanej ustawy stanowi się, że organizację Kościoła oraz prawa i obowiązki osób należących do Kościoła określa jego Prawo Wewnętrzne, uchwalone przez (...) Ogólnopolski. Wskazany przepis wymienia również kościelne osoby prawne oraz wskazuje, że organem osoby prawnej-parafii jest proboszcz lub administrator parafii. Istotny jest również art. 26 omawianej ustawy , w którym mowa jest o majątku Kościoła i kościelnych osób prawnych. Omawiany przepis przyznaje kościelnym osobom prawnym prawo swobodnego zarządzania swoim majątkiem. W razie zniesienia

kościelnej osoby prawnej, jej majątek przechodzi na własność Kościoła jako całości/ art. 31/. Szczególnie istotny jest art.34ust. 1 pkt 2 omawianej ustawy. „ Na wniosek kościelnych osób prawnych wojewoda lub inny organ wykonujący, w imieniu Skarbu Państwa, prawa wynikające z własności nieruchomości albo organy gminy w zakresie swoich właściwości – mogą nieodpłatnie przekazać Kościołowi lub jego osobom prawnym własność nieruchomości lub ich części(...) w celu utworzenia lub powiększenia gospodarstwa rolnego parafii działających na Ziemiach Zachodnich i Północnych, o powierzchni do 15 ha użytków rolnych łącznie dla jednej parafii”.

Omawiane wyżej przepisy rozróżniają mienie Kościoła jako całości oraz mienie kościelnych osób prawnych. Wskazano już, że przedmiotem ochrony art. 284§2 k.k. jest mienie. W przedmiotowej sprawie ten przepis chroni bezpośrednio mienie Parafii (...) Św. M. M. w. W.Kościola (...) w RP. Tak też określono pokrzywdzonego w subsydiarnym akcie oskarżenia. Prowadzi to do wniosku, że pokrzywdzonym jest parafia jak trafnie wskazano w subsydiarnym akcie oskarżenia.

Kolejnym zagadnieniem wymagającym rozważenia jest czy Zwierzchnik Kościoła (...) może wykonywać prawa pokrzywdzonego.

W omawianej już ustawie o stosunku Państwa do Kościoła (...) w RP w art.4 ust. 4 wskazano, że organami osób prawnych są:

- dla Kościoła jako całości – (...) Ogólnopolski, Rada (...) i Zwierzchnik Kościoła,
- dla parafii – proboszcz lub administrator parafii.

Wskazana ustawa nie przyznaje uprawnień Zwierzchnikowi Kościoła (...) w RP względem mienia parafii. Podniesiono już, że art. 4 omawianej ustawy stanowi, iż „ Organizację Kościoła oraz prawa i obowiązki osób należących do Kościoła określa jego Prawo Wewnętrzne, uchwalone przez (...) Ogólnopolski”. Oczywistym jest, że postanowienia Prawa Wewnętrznego nie mogą być sprzeczne ze wskazaną wyżej ustawą. Prawo wewnętrzne stanowi, że Rada (...) w okresie między synodalnym jest organem zwierzchnim i wykonawczym w Kościele/ §119 ust. 2/. W zakresie majątkowym i finansowym Prawo Wewnętrzne przyznaje Radzie (...) uprawnienia kontrolne/ §122 d/. Przewodniczący Rady (...) jest uprawniony wspólnie z Sekretarzem lub Skarbnikiem do składania oświadczenia woli Rady (...) w imieniu Kościoła, a w sprawach finansowych i gospodarczych w porozumieniu ze Skarbnikiem Rady (...) działa w sprawach realizacji uchwał tej Rady/ §132/. W odniesieniu do majątku kościelnych osób prawnych Zwierzchnikowi Kościoła przyznano jedynie uprawnienie wyrażania zgody na czynienie darowizn lub alimentacji z tego majątku/ §162pkt 4/.

A zatem Zwierzchnik Kościoła (...) w Rzeczypospolitej Polskiej nie posiada legitymacji do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia w imieniu pokrzywdzonej parafii tego Kościoła, która posiada osobowość prawną. Stąd też zgodnie z art. 430§1k.p.k. przyjętą apelację należało pozostawić bez rozpoznania. Orzeczenie o kosztach procesu za postępowanie odwoławcze uzasadnia treść art. 637§1k.p.k.